

LAUSUNTO

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

valiokuntakanslian sihteeri Sara Kuitunen, sara.kuitunen@eduskunta.fi

HE 153/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry, myöhempanä EKL, lausuu hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta seuraavaa:

Kunnallisveron alennus on perusteltua

Sosiaali- ja terveystalvelujen sekä pelastustalvelujen siirto kuntien vastuulta hyvinvointialueille, Helsinkiä lukuun ottamatta, aiheuttavat selkeän muutoksen kuntien talouden järjestelyyn. Samalla myös sotetalveluiden rahoitus siirtyy pääasiassa valtioneuvoston päätösvallan alaisuuteen. Tästä syystä kunnallisveron keventämisen siirtäminen valtion tuloveroon on perusteltua.

Esityksessä mainittu linja olla tiukentamatta verotusta kahdessa verrattain pienemmässä palkkaluokassa on tärkeää etenkin kasvaneiden elinkustannusten olosuhteissa. Samoin verotuksen kiristykset keskituloisille ovat tarpeen pitää matalana.

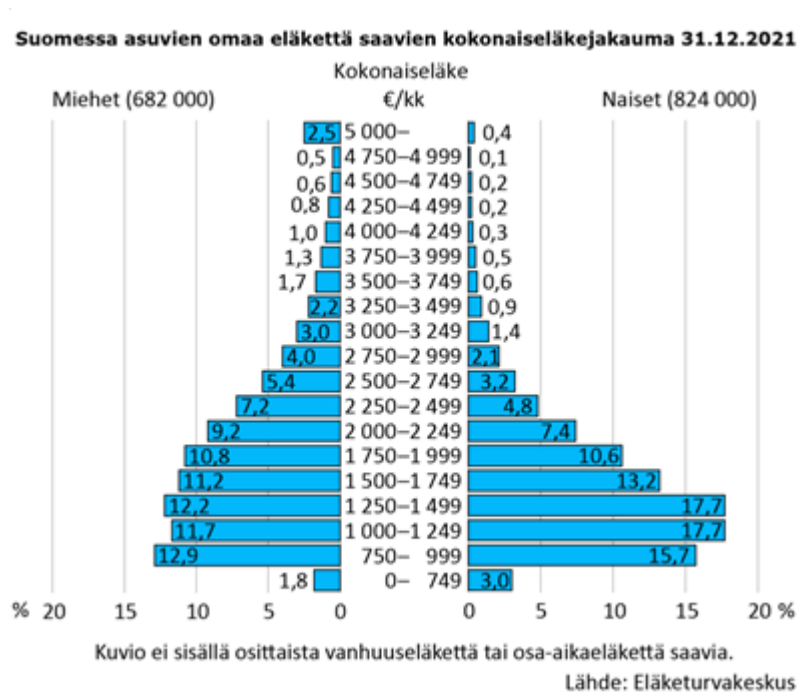
Verotuksen ja rahoituksen muutokset ovat aiheuttaneet julkisessa keskustelussa sekä kunta- ja alueuudistuksen seuraamisessa hankaluuksia. Toisaalta ymmärrämme, että hyvinvointialueiden rahoitusperusteiden muokkaaminen on ollut tarpeen vielä suhteellisen äskettäin.

Kritisoimme myös esityksen päätöstä puhua veroluonteisista maksuista luvussa 4.1.1. Eläke- ja palkkatulon verotuksen vertailussa palkansaajan TyEL-maksun lukeminen veroksi on ongelmallinen, koska maksu ei ole veroa. Tästä tulkinnasta on luovuttava. Tätä esittämäämme kritiikkiä tukee muun muassa eduskunnan perustuslakivaliokunnan kannanotto (PeVL 30/2005 vp), jonka mukaan mainittua maksua ei voida pitää verona.

Eläkkeiden verotuksesta

Verotukseen tehtävien muutosten on laskettu kiristävän eläkeläisten verotusta etenkin tuloasteikkojen molemmissa päissä. Veronmaksajain Keskusliiton pääekonomisti Mikael Kirkko-Jaakkolan mukaan ([IS 26.9.2022; Osa eläkeläisistä hyötyy työeläkkeen super-korotuksesta muita enemmän](#)) eläkkeiden verotus kiristyy vuodelle 2023 etenkin kaikkein pienimpiin ja suurimpiin eläkkeisiin. Eläkkeiden verotuksen arvioitaisiin kiristyvän 1300–1750 euroa kuukaudessa eläkettä saavien keskuudessa sekä yli 4000 euroa kuukaudessa saavien keskuudessa. Noin 2 000–3 500 euron suurusten eläkkeiden verotus sen sijaan kevenisi.

EKL ei hyväksy etenkin pienituloisten eläkeläisten verotuksen kiristymistä. Olemme myös erityisen huolissamme siitä, että verouudistuksen vaikutukset näyttäytyvät sattumanvaraisina. Huomautamme, että vuonna 2021 Suomessa asuvien eläkeläisten keskieläke oli viime vuoden lopussa 1 784 euroa ja maksettu mediaanieläke oli vain 1559 euroa kuukaudessa. Alla olevassa kuvassa näkyy Suomessa asuvien omaa eläkettä saavien kokonaiseläkejakauma 31.12.2021:

Kuvassa näkyvästä jakaumasta voi hyvin päätellä, että Veronmaksajain keskusliiton esittämien laskelmien mukaan erittäin merkittävällä osalla suomalaisia pienituloisia eläkkeensaajia verotus kiristyi ja muutos painottui erityisesti naisille.

Eläkkeiden korotukset ensi vuodelle eivät ole vielä tiedossa, mutta Eläketurvakeskus on arvioinut työeläkkeiden nousevan noin 6,9 %. Tästä noususta huolimatta pienituloisten eläkeläisten elintaso tulee rajoittamaan kasvanut inflaatio sekä nyt arvioitu kiristynyt verotus.

Hallitusohjelmassa ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi indeksitarkistus kaikilla tulotasoilla, jotta verotus ei kiristyi yleisen ansiotasokehityksen vuoksi.

Veronmaksajain keskusliiton mukaan pienituloisten työeläkkeensaajien verotuksen kiristymistä tähän vuoteen verrattuna selittää se, että kesken tätä vuotta tehty korotus kansaneläkkeeseen nosti eläketulovähennyksiä jo tänä vuonna keventäen verotusta kaikilla eläketulovähennyksiä saavilla. Työeläkkeiden indeksikorotus nostaa käytännössä nyt veroprosenttia vain suunnilleen aiemmalle tasolle, jolla se olisi ollut tänäkin vuonna ilman aikaistettua kansaneläkkeen nostoa.

EKL vaatii, että mikäli elokuussa tehty ylimääräinen indeksikorotus yhdessä tulevan vuodenvaihteen indeksikorotuksen kanssa nostaa veroprosenttia suunnilleen samalle tasolle, jolla se olisi ollut tänäkin vuonna, niin se pitää laskelmilla toteen näyttää.

Työtulovähennyksen korottaminen 60 vuotta täyttäneillä

EKL näkee perusteltuna, mutta ongelmallisena, korottaa työtulovähennystä 60-vuotiaille ja tätä vanhemmille.

Suomessa on tehty päätöksiä koskien ikääntyneemmän työväestön sosiaaliturvaa ja siten on tarpeen tuoda tilalle mittava määrä työllisyyttä edistäviä toimenpiteitä, joihin veropoliittisten ratkaisujen, kuten työtulovähennyksen muutoksen voidaan katsoa kuuluvan. Kun tavoitteena on nostaa ikääntyneiden suomalaisten työllisyyttä, ei ole riittävää vain heikentää työttömyysturvan ehtoja, vaan työssä käymisen edellytyksiä tulee myös parantaa. Väestön ikääntyessä ja toivon mukaan keskimääräisen eläkeiän noustessa työuran viimeisistä vuosista on perusteltua taloudellisesti entistä kannattavammat. Kannatamme yleisesti ajatusta, että työnteon tulee olla aina taloudellisesti kannattavaa, eläkkeelläkin.

Työtulovähennyksen korotus ei ole kuitenkaan täysin kritiikitön toimenpide. Sen korottaminen kohdistuu sekä euromääräisesti että suhteellisesti korkeampiin tuloluokkiin. EKL ei yleisesti näe tarpeellisena kohdistaa taloudellista helpotusta korkeampiin tuloluokkiin, mutta ymmärtää työtulovähennyksen olevan kaikkiin tuloluokkiin tasaisesti kohdistettava toimenpide. Tästä johtuen EKL yhtyy näkemyksiin, että työtulovähennyksen edut voivat olla menetettyihin verotuloihin nähden pieniä ja siksi työtulovähennyksen korottamista tulisi kohdentaa esitettyä enemmän tiettyihin ryhmiin, kuten alempiin tuloluokkiin.

Esityksessä on mainittu työllisyysasteen merkittävä putoaminen yli 60-vuotiailla ikävuosittain, niin juuri työtulovähennyksen porrastaminen ikävuosittain on vastaavana toimenpiteenä perusteltua. Mikäli toivotaan ihmisten pysyvän kauempana työelämässä, niin heille tulee esittää kannustinta tähän. Samoin palkan ja eläkkeen taloudellinen yhteensovittaminen ja verotuksen kohtelu voi ja tulee parantaa työssäkäyvän taloudellista hyvinvointia sekä elintasoa työuran aikana että eläkekertymää.

Suomessa työurien loppuvaiheeseen tarvitaan enemmän joustoja, kuten lyhyempi työaika, työn kuormittavuuden vähentäminen, mahdollisuus kouluttautua uuteen työtehtävään vielä kuusikymppisenä, kuntoutus, vuorotyön vaihtaminen säännölliseen työaikaan. Näillä mahdollistetaan ikääntyneen työväestön jaksaminen työelämässä pidempään ja mieluusti vähintään minimimitavoite-eläkeikään.

Joustojen lisäksi on syytä tutkia, voisivatko erilaisten eläke-etuuksiin tai verotukseen liittyvät kannustimet edistää ihmisten jatkamista työelämässä nykyistä pidempään. Esimerkiksi Norjassa eläkeansiota voi kartuttaa aina 75-ikävuoteen asti, kun Suomessa tuo raja on 70 vuotta.

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi tarvitaan asennemuutosta. Ikääntyneempi työikäinen väestö pitää nähdä voimavarana ja mahdollisuutena työnantajalle.

Helsingissä 28.9.2022

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

Lisätietoja antaa

Eero Kivinen, sosiaalipoliittinen asiantuntija, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry,

eero.kivinen@ekl.fi, 0415221696